

Alte Drucke

**DE NOTHIS || SPVRIISQVE FILIIS.|| LIBER SINGVLARIS ||
Gabrielis Palaeoti, S. Romanae Ecclesiae || Cardinalis, ac
Bononiensis || Iurisconsulti.|| IN ...**

Paleotti, Gabriele

Frankfurt/Main, 1574/(1573)

VD16 ZV 26219

CAP. IIII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149688

- 6 vt quicunque in orbe Romano esset, ciuis haberetur *a*, quo factum est, vt connubij ius, quod angustissimis principio finibus concludebatur, cœperit omnibus ferè nationibus esse commune, cùm eorum omnium qui Pop. Romano parerent, Roma communis patria sit effecta. *b* Disti sunt igitur legitimi, qui ex matrimonio inter ciues Romanos inito susciperentur; Vnde, & quinquam illegitimi dicerentur, facillè vnicuique constare potest *c*.
- a* l. in orbe. de stat. hom. Auth. vt lib. de cat. s. fin. Alciat. lib. Disp. 2. ca. 21.
- b* l. Roma. ad Municip.
- c* Arg. l. i. de his qui sui sunt.

M A T R I M O N I V M Q V O

modo olim contraheretur, vt
ex eo legitimi existerent filij.

- 1 Vxores olim apud Rom. triplicis generis.
- 2 Quæ materfam. diceretur, & de matrimonio per cœmptionem.
- 3 Varyritus in ducenda vxore.
- 4 Auspices in nuptys, & Dynuptiales, num. 5.
- 5 An si quid ex veteri ritu omissum esset, iustum id matrimonium haberetur, plura in vtrunque partem afferuntur.

C A P. I I I I.

NON

ON satis tamē olim erat,
ad verum matrimonij fœ-
dus, Romanum ciuem, Ro-
manam sibi fœminam ad-
iunxisse. Sed adhibendi
quidam erant ritus, solen-

nesq; ceremoniæ, quibus omissis, veluti
neglecta religione, coniugium non cense-
batur, nec ex ciuium Rom. instituto ce-
lebratum. *a* Varia autem hæc olim erant:

a Alex. Dies.
Gen. li. 2. ca. 5.

tam quæ in sponsalibus, quàm quæ in nu-
ptijs peragendis, iungendaq; viro vxore,

1 solebant obseruari. Nam & tribus mo-
dis vxor olim habebatur, vt tradit Boë-

tius, *b* farre, vsu, coëmptione. Confar-
reatio solis Pontificibus cōueniebat, cū
in ea far adhiberetur, quod sacrificijs a-
ptissimū esse existimabatur, vnde & hæc
matrimonia sacra nuncupabant, auctore

b In Topic.
Cic.

Alicarn. *c* Quæ autem farre vel vsu mu-
lier marito copulata esset, ea vxor tantū
dicebatur. Ast quæ per coëmptionem in
manum viri conuenisset, hæc præter vxo-
ris nomen, mater quoque familiās voca-

c lib. 2. Anti-
quit.

2 batur. Coëmptio verò certo more pera-
gebatur, nam sese coëmendo inuicem in-
terrogabant, vir ita, an sibi mulier, ma-
ter familiās esse vellet, illa respondebat
velle: Mulier, an sibi paterfam. vir esse
vellet, ille velle respondebat. Itaq; mulier

B 3 in ma-

in manum viri conueniebat, & vocabantur hęc nuptię per coëmptionem: ad quod alludit Virgilius eo carmine:

Tetq; sibi generum Tethys emat omnibus vndis.

a I. Si vxor, de adult. vbi Budæ.

b Pro L. Flac. pro Muren. in Top.

c Plutar. Rorigin. Budæ. Tiraq. de legib. connub.

d I. penu. §. si. de donat. inter vlr. & vxorem.

Forteq; hęc olim iusta vxor dicta est. *a* Cuius ritus meminit & Cic. pluribus in locis. *b* Multa autem præter hęc solennia in omnibus nuptijs seruari mos erat, quæ ergo in præsentī referenda non duxi, tum quod eadē deinde antiquata fuere, tum quod ab historicis, & his qui variarū rerum commentarios scripserunt, hæc copiosissimè tradita extant, & nimiumq; trita iam & vulgata esse cœperunt. Quemadmodum vt dum sponsalia inireretur, proprium sponsi aut sponsæ nomen ne exprimeretur, sed vir Caius, virgo Caia diceretur: mulier dum mariti domum intraret, ne pauimentum pedibus attingeret, colum cum fuso secum ferret, Talasij nomen inuocaretur, nuces spargerentur, & similia, inter quæ præcipuum id fuisse legimus, quod memorat Scauo. *d* vt aqua & ignis in nuptijs sanciedis interesset. Adeoq; superstitiosa olim erāt hæc omnia, vt malè is audiret, qui talia matrimonij auspicia non ritè seruasset, Nam nec mense Maio rectè nuptias confici potuisse, nec diebus festis id virginibus licuisse, Plutar-
chus

chus in Problem, author est, nescioq; an
si quid horum omissum esset, filij tunc té-
poris iusti haberentur, quasi ex inauspi-
cato matrimonio editi, siquidem scimus
tunc auspices adscitos, qui pro nuptijs
4 auspiciū caperent, ijsq; celebrādis præ-
essent, vt Valla scribit, *a* Vnde Cicero, *b*
Nihil ferè quondam maioris rei, nisi au-
spicato, ne priuatim quidem gerebatur,
quod etiam nunc nuptiarū auspices de-
clarant, & Valerius Maximus. *c* Apud an-
tiquos non solū publicè, sed etiam pri-
uatim nihil gerebatur, nisi auspicio prius
sumpto, quo ex more nuptijs etiamnum
Auspices interponuntur, & Plautus:

Argentum si quis dederit, vt ego suspicor,

Vltro ibit nuptum, non manebit auspices.

Hinc etiam nuptiales quinque Dij dicti,
quos in connubijs ex ritu inuocabant,
vt Plutarchus refert, & Gyraldus latius
in diuinis suis de Dijs gentium commē-
tarijs. *d* Ex quibus quidem, in suspicio-
nem aliquam ducor, cum videam veteres
illos aded religionis, & ceremoniarū fu-
isse cultores, vt si hæc nuptiarum solen-
nia seruata non essent, ea non vsquequa-
iusta connubia crederentur. *e* Sic enim &
Catullus de his loquens, & Hymenæo
ait:

Nullaquit sine te domus

B 4

Libe-

a lib. 6.
b lib. 1. de Di-
uinat.

c lib. 2. ca. 1.

d lib. 3. cap.
vlt.

e facit d. l.
pen. §. fin. de
dot. intervir.
& vxor.

Liberos dare, nec parens

Stirpe dicier. Et Claudius:

*Hunc musa genitum, legit Cytherea, du-
cemq;*

Præfecit thalamis, nullum iunxisse cubile

Hoc sine, nec primas fas est attollere tadas.

Et Ovidius:

*Vota viri captant, qui iam captanda pu-
tabant,*

Quos faciet iustos ignis & unda viros.

Videmus quoque Græcos, eos qui ex oc-
culto congressu oriuntur, propriè illegi-
timos vocare, nempe σκώτιους, qualis
Theseus fuisse perhibetur. Quid verò a-
liud est furtiua cōiunctio, nisi vbi patrius

a Bart. l. 2. C. ritus seruatus non est? a Id quoque non
de his qui ex leui est argumēto, quòd hodie hæc omnis
pub. rat. lib. nuptiarum celebritas abrogata fuit, de-
10. & l. fin. de claratumq; legitimum id dici matrimo-
rit. nupt. nium, quamuis in eo aliquid ex ijs desit,

b l. Si donat. b quasi antea, si quid neglectum esset, ni-
C. de nupt. hil validum, aut rectè factum censeretur.
c l. 1. §. fin. de hil validum, aut rectè factum censeretur.
vent. in spi. Scio tamen hæc nimis scrupulosa fortè
Bart. l. fi. §. 1. videri posse, præsertim Iurisconsultis no-
C. de iure de- stris, qui nolunt actum vllum vitari, vbi
lib. Iaf. l. 2. §. illi perficiendo, leuis tantum aliqua solē-
prius. de nitas desideretur, & quales hæ, quæ olim
vulg. & pup. in nuptijs adhibebatur, facile videri pos-
sunt. Propterea & ego subsisto, extantq;
pro

pro hac parte & veterum autoritates.
Nam Lucanus de Martia & Cæsare ita in-
quit: a

a lib. 2.

*Fœdera sola tamen, vanaq, carentia pœpa,
Iura placent, sacrisq, Deos admittere te-
stes.*

Et paulò post,

*Pignora nulla domus, nulli coire propin-
qui,*

Iunguntur taciti, contētiq, auspice Bruto.

Et Demea apud Terentium *b* iubet Æschini filij nuptias absque Hymenæo, fa-
cibus, & vlllo apparatu confici, quæ si ne-
cessaria fuissent, credendum non est, pa-
trem omittere voluisse, quamuisq, id A-
thenis actum fingatur: ijdem tamen ritus
videntur, qui & apud Romanos seruabā-
tur, cū & omne ius tam scriptū, quàm
non scriptum à Græcis principio sumptū
fuerit. c Inquit verò Æschinus: d

c §. & non in
elegant. Infr. de iur.
nat. gent.
d Actus.
Scena 7. in
Adel.

Occidunt me quidem, dum nimis san-
ctas nuptias student facere, in apparando
totum consumunt diem. D E M. Quid
igitur Æschine? Æ S C H. Hem pater mi-
hi hic eras? D E M. Tuus hercle verò &
animo & natura pater, qui te amat plus,
quàm hosce oculos: sed cur non domum
uxorem accerfis? Æ S C H. Cupio, ve-
rū hoc mihi mora est, tibicina & Hy-

B 5 menæum

menæum qui cantent? DEM. Ehò vin-
tu huic seni auscultare? ÆSCH. Quid?
DEM. Miſſa hæc face, Hymenæum, tur-
bam, lampadas, tibicinas, atque hanc in
horto maceriem iube dirui quantum po-
tes, huc transfer, vnam fac domum, tra-
duc & matrem, & familiam omnem ad
nos. ÆSCH. placet, &c.

QVÆNAM HODIE AD VERVM
Matrimonium, Iure ciuili, aut Pon-
tif. requirantur.

- 1 *An iure ciuili, in matrimonio consensus
verbis expreſſus requiratur, aut ta-
citus ſufficiat.*
- 2 *Iure Pontif. quæ ſolennia in nuptijs ad-
hibeantur.*
- 3 *An omnia ſint omninè neceſſaria.*
- 4 *Differentia in dijudicando matrimonio
inter Ius ciuile & Pontif.*
- 5 *Cur Iure Canon. expreſſa magis verba
in nuptijs, quàm Iure ciuili requirã-
tur.*
- 6 *Matrimonium clandestinum, verè quã-
doq; eſt matrimonium.*
- 7 *Nati ex clandestinis nuptijs, an ſint le-
gitimi.*
- 8 *Clandestinum matrimoniũ hodie quod
dicatur.*

CAP.